

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 349/2010-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 21. septembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť J. M., Ž., prechodne bytom S., pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom súdneho exekútora Mgr. Ing. I. Š. v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Ex 2742/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. M. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. júla 2010 doručená sťažnosť J. M. (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) konaním súdneho exekútora

Mgr. Ing. I. Š., N. (ďalej len „exekútor“), pri postupe v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Ex 2742/2007.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že je „*spolu s bývalou manželkou... spoluvlastníkom 2-izbového bytu v Ž. na ul... v rámci bezpodielového spoluvlastníctva manželov. ... Bezpodielové spoluvlastníctvo manželov sťažovateľa a jeho bývalej manželky A. doposiaľ vyporiadané nebolo. Na základe platobného rozkazu č. 11 Rob 702/2006 zo dňa 9. 1. 2007 vydaného Okresným súdom v Žiline bola manželke povinného uložená povinnosť zaplatiť pohľadávku vo výške 2.278,80 Sk s príslušenstvom oprávnenému G. a. s., B. ...*

Upovedomením o začatí exekúcie zo dňa 9. 1. 2008, č. k. Ex 2742/2007-3 začal Mgr. Ing. I. Š. – súdny exekútor exekučné konanie voči manželke sťažovateľa. Na základe upovedomenia o spôsobe vykonania exekúcie... došlo k zriadeniu exekučného záložného práva aj na časť majetku patriacemu sťažovateľovi.“

Ako vyplýva z obsahu sťažnosti, sťažovateľ žiadal Slovenskú komoru exekútorov (ďalej len „komora“) o prešetrenie postupu exekútora vo veci a tiež opakovane žiadal Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) o prešetrenie vybavenia sťažnosti komorou. Podľa sťažovateľom pripojeného upovedomenia ministerstva o vybavení sťažnosti z 3. mája 2010 sa exekútor v danej veci dopustil porušenia povinnosti pri výkone činnosti exekútora tým, že v rozpore s § 37 ods. 2 v spojení s § 135 ods. 1 písm. a) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) nedoručil sťažovateľovi ako účastníkovi konania upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie. Sťažovateľ potvrdil, že po upozornení ministerstva na zistené porušenie Exekučného poriadku mu následne exekútor doručil upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie z 19. mája 2008. Sťažovateľ však vyjadril nespokojnosť s vybavením sťažnosti ministerstvom s poukazom na to, že „*ministerstvo mohlo na základe svojho postavenia zo zákona navodiť zákonný stav vo veci exekučného konania namiereného voči majetku sťažovateľa*“ a že „*v exekučnej praxi nie je jednotný názor, kedy sa manžel povinného stáva účastníkom konania. Za rozhodujúci okamžik však podľa názoru sťažovateľa treba považovať situáciu, kedy je zrejmé, že predmetom exekúcie môžu byť postihnuté veci patriace do spoločného majetku. Z tohto pohľadu sa manžel povinného*

stáva účastníkom konania vydaním upovedomenia o začatí exekúcie, nakoľko už z upovedomenia o začatí exekúcie je zrejmé, že môžu byť postihnuté veci, ktoré môžu byť súčasťou bezpodielového vlastníctva. ... Sťažovateľ zastáva taký názor, že súdny exekútor... porušil ľudské práva sťažovateľa a to takým spôsobom, že mu nedoručil ako účastníkovi exekučného konania upovedomenie o začatí exekúcie, čím zmaril sťažovateľove práva účinne sa brániť výkonu exekúcie na jeho majetok. Samotné upovedomenie o začatí exekúcie obsahuje poučenie na základe ktorého mohol sťažovateľ využiť procesný postup daný zákonom, ale až po doručení spomínaného upovedomenia. Keďže mu však nebolo doručené, k využitiu procesného postupu však nedošlo.“

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo garantované v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo garantované v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v exekučnom konaní vedenom súdnym exekútorom Ing. Mgr. I. Š., Exekútorský úrad N., pod sp. zn. EX 2742/2007 u sťažovateľa J. M. porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje súdnemu exekútorovi Ing. Mgr. I. Š., Exekútorský úrad N. bezodkladne doručiť sťažovateľovi J. M. ako účastníkovi exekučného konania vo veci sp. zn. EX 2742/2007 upovedomenie o začatí exekúcie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie ako formu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 eur... v zmysle § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ktoré je povinný vyplatiť súdny exekútor Ing. Mgr. I. Š., Exekútorský úrad N. v lehote do 2 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa § 218a ods. 1 exekučného poriadku fyzické osoby a právnické osoby, teda sťažovatelia, sa môžu obracať na ministerstvo spravodlivosti a na komoru so sťažnosťami na činnosť komory a na činnosť exekútorov. Sťažnosti na činnosť komory vybavuje ministerstvo spravodlivosti. Sťažnosti na činnosť exekútorov vybavuje komora. Sťažovateľ môže požiadať ministerstvo spravodlivosti o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti komorou.

Preskúmaním obsahu sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že podstatou sťažovateľových námietok je jeho nespokojnosť s postupom exekútora v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. Ex 2742/2007 z dôvodu nedoručenia upovedomenia o začatí exekúcie,

ako aj s postupom ministerstva spravodlivosti v súvislosti s prešetrením jeho opakovaných sťažností týkajúcich sa označeného exekučného konania.

Ústavný súd konštatuje, že preskúmanie postupu, resp. činnosti súdneho exekútora spadá v prvom rade do pôsobnosti komory ako samosprávnej stavovskej organizácie. Následne sťažnosti na činnosť komory vybavuje ministerstvo spravodlivosti, ktoré sťažovateľ môže požiadať aj o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti komorou, v čom bol sťažovateľ úspešný len čiastočne, keďže ministerstvo zistilo nesprávny postup exekútora, ktorý nedoručil sťažovateľovi upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie zriadením exekučného záložného práva a predajom nehnuteľností a na tento nedostatok exekútora upozornilo. Podľa štandardnej judikatúry ústavného súdu však neúspech v konaní neznamená porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 5/00, III. ÚS 245/06) nútený výkon súdnych a iných rozhodnutí uskutočňovaný podľa Exekučného poriadku je súčasťou základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Záver o tom, že súdna exekúcia je súčasťou základného práva na súdnu ochranu, vychádza z toho, že exekúciu síce vykonáva súdny exekútor, ale na základe splnomocnenia štátom, ktoré sa materializuje v konkrétnej veci poverením exekučného súdu na vykonanie exekúcie. Toto poverenie (bez neho by súdna exekúcia nemala zákonný podklad a bola by absolútne neprípustná) potvrdzuje, že súdny exekútor koná, rozhoduje a exekvuje v mene súdnej moci (čl. 142 ods. 1 ústavy). Zo záveru o súdnej exekúcii ako súčasť základného práva na súdnu ochranu vyplýva, že súdna exekúcia vykonávaná podľa Exekučného poriadku musí byť v súlade s ústavnoprocenými princípmi nielen v citovaných článkoch ústavy, listiny a dohovoru, ale aj s princípmi spravodlivého procesu v širšom zmysle slova, ktoré sú obsiahnuté v čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Súdnu exekúciu riadi exekučný súd, ktorého postup je určený pevnými pravidlami a má dosah na zákonnosť vykonávanej exekúcie v rozsahu zabezpečujúcom pre oprávneného a povinného uplatnenie rovnakých práv a plnenie len zákonom vyžadovaných povinností (III. ÚS 245/06). Z obsahu podanej sťažnosti však nevyplýva, že by sťažovateľ využil

niektorý z právnych prostriedkov ochrany pred exekúciou jeho majetku ustanovených Exekučným poriadkom. Takýmito právnymi prostriedkami, ktoré mohol sťažovateľ využiť, je návrh na vylúčenie veci z exekúcie podľa § 55 Exekučného poriadku, návrh na odklad exekúcie podľa § 56 ods. 2 Exekučného poriadku (z dôvodu, že možno očakávať zastavenie exekúcie). Rovnako je prípustné aj samostatne podať návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 Exekučného poriadku bez ohľadu na to, či boli, alebo neboli podané námietky podľa § 50 Exekučného poriadku, prípadne sa takým námietkam nevyhovelo (námietky proti exekúcii môže podať z okruhu účastníkov konania iba povinný). Vyššia účinnosť návrhu na zastavenie exekúcie vo vzťahu k ochrane povinného vyplýva z toho, že proti rozhodnutiu o tomto návrhu je prípustné v prevažnej väčšine prípadov odvolanie, o ktorom sa rozhoduje v riadnom inštančnom postupe na súde vyššieho stupňa. Odvolanie je vždy prípustné v prípadoch, v ktorých sa v návrhu na zastavenie exekúcie tvrdí, že rozhodnutie sa dosiaľ nestalo vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) a § 58 ods. 4 Exekučného poriadku] (m. m. IV. ÚS 178/03, I. ÚS 82/2010).

Účastníkom exekučného konania v časti, v ktorej sa postihuje vec v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov, je podľa § 37 ods. 2 Exekučného poriadku aj manžel povinného (sťažovateľ). Sťažovateľ nie je ani povinným, ani oprávneným, od momentu vydania upovedomenia o spôsobe vykonania exekúcie sa však nepochybne účastníkom konania stal, lebo pri výkone exekúcie by mohli byť porušené jeho práva vyplývajú z bezpodielového spoluvlastníctva manželov k veci postihnutej exekúciou. Sťažovateľ teda mal a stále aj má právo využiť všetky už opísané právne prostriedky na ochranu svojich práv. K tvrdeniu sťažovateľa, že v právnej praxi nie je jednotný názor, kedy sa manžel povinného stáva účastníkom konania, ústavný súd poznamenáva, že v zásade nie je oprávnený zjednocovať judikatúru všeobecných súdov, pretože to je kompetenciou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a ústavný súd ani nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade vedú k rozhodnutiu usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity (napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05, III. ÚS 78/08).

Ak sa teda v danej veci sťažovateľ domnieval, že postupom exekútora v exekučnom konaní sp. zn. EX 2742/2007 boli priamo dotknuté jeho právom chránené záujmy a boli porušené jeho označené základné ústavné práva, tak podľa uvedených ustanovení Exekučného poriadku sa mohol obrátiť na príslušný exekučný súd. Uvedené právo však sťažovateľ nevyužil.

Sťažovateľ v okolnostiach prípadu však napáda postup exekútora, nie exekučného súdu. Ústavný súd preto konštatuje, že sťažovateľ vystupujúci v predmetnom exekučnom konaní ako manžel povinnej, má vo všeobecnom súdnictve podľa Exekučného poriadku a Občianskeho súdneho poriadku na ochranu svojich základných práv, ktorých porušenie súdnym exekútorom namietal predmetnou sťažnosťou, účinné a dostupné právne prostriedky nápravy, čo je okolnosť, ktorá vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy vylučuje právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označených základných práv (IV. ÚS 40/02, IV. ÚS 30/03).

Vzhľadom na skutočnosť, že už pri predbežnom prerokovaní ústavný súd sťažnosť z už opísaných dôvodov odmietol, a s prihliadnutím na to, že podmienky na ustanovenie tohto právneho zástupcu sťažovateľ žiadnym spôsobom nepreukázal, bolo bez právneho významu ustanoviť mu žiadaného právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2010